

zően hatott, a gondolat önként ébred Kalmár rokonszenves füzetének adalékából
KEREKES EMIL.

Szabady Béla: Telekesy István egri püspök, a győri egyházmegye történetirója. Győr, 1941. 8-r., 44 l.

Telekesy István történeti jelentősége eddig is kellő figyelemben és méltatásban részesült, Szabady Bélát füzetének megírására kutató munkájának az a szerencsés eredménye ösztönözte, hogy megtalálta a jeles püspöknek — előbb győri kanonoknak — régóta lappangó egyháztörténeti munkáját, amely — *Arca Noe* címmel — a győri egyházmegye első tudományos története és módszerével megelőzi Hevenesi Gábornak, Kaprinay Istvánnak munkálkodásait. A kéziratnak kiemeli dícséretes igyekezetét és sok becses adatát ismerteti; rámutat pl., hogy elsőnek próbálta a győri püspökök névsorát összegyűjteni s a ma ismeretes 59 névből már 44-et tudja. Ezekhez a mondanivalókhöz a tőle megszokott felkészültséggel és tudással írja meg Telekesy élete folyását és rajzolja meg alakját. A püspöknek különösen a Rákóczi-időkben vitt szerepét világítja meg tárgyilagos helyességgel — minket is érdekel, hogy éppen az agg Gyöngyösi Istvánnak kérő levelére marad meg egyházmegyéjében akkor is, mikor a fejedelem diadalmas terjeszkedése már Egerhez közeledik. (Telekesy tudvalevőleg maga is írt verseket.) Két nyomtatott munkáján s a most megtalált *Arca Noen* kívül két kéziratban maradt műve is ismeretes: ezek egyikében, a *Pharos Hungarica*-ban főművének kiegészítését találja meg Szabady Béla, akinek érdeme, hogy tudományos történetírásunk kezdeteinek ismeretét jó sikerült munkával gyarapította. Ezentúl Telekesy István nevének e téren is illő megbecsülés jár.

GALOS REZSÓ.

Schmidt Edith Erzsébet: Csató Pál (1804—1841). — A szerző kiadása. — Szeged 1941. 8-r. 104 l.

Disszertáció-témának nagyon hálás anyaghoz nyúlt a szerző. Nemcsak egy többé-kevésbé ismeretlen és elfelejtett írot emel az irodalomtörténeti köztudatba, hanem írójának életével és működésével kapcsolatosan egy igen érdekes korszak irodalmi életének egy-két motívumát is megmutatja. Az *irodalmi élet* zajgását figyelheti meg a szerző egy izgága fiatal író alakjának rajza közben. Az érdeklődést fokozza, hogy Csató a nagy Triász megvert ellenfele és küzdelmük vizsgálata sok apró irodalomtörténeti pikantériát is felszínre hoz. Ilyen apró adatokkal egészebbé lehet színeznii nemcsak Csató írói arcképét, hanem a Triász tagjairól rajzolt írói képeket is. Nem utolsó sorban érdekes és izgató Irodalomtörténeti Közlemények. LII.